

החובש שלנו

בעיצומו של קרב, כשנגזים מתפוצצים וצרורות כדורים פולחים את האויר המעלה אבק ועשן — ואינו אותו מתקדם, קם וזונק כשאלונקה מתקפלת מקשה על תנועותיו ותרמיל עזרת ראשונה וסטאן מיטלטליח לצדדיו, כולו דרוך לשוועת פצוע, לצעקת נפגע, לאנחת גוסס. הוא מגיע מקצה אחד שי שדה המערכה לקצהו השני, אל מי שדורש עזרתו. הוא נע בהפגזה, זונק, נופל ומתקדם מעמדה עראית לחכרתה ואינו יודע לאות.

בקורס חובשים אי-ישם, אמנם הסבירו לו אחרת, הסבירו לו ש"מיני" אלונקאים או טוראים-סתם צריכים להביא את הפצוע למקום, שהוא יקבע אותו כתחנת-איסוף, מקום מתאים ומוגן פחות או יותר — לבל יסכן את עצמו... אבל הוא שכה, בוודאי, את כל ההסברות, או שניסה לשכוח. הוא התנהג אהרת, ולא רק הוא. הכול התנהגו שם לא לפי התקנון, לא לפי ההגיון הצבאי הקר. ה"תקנון" שלהם קבע הלכות אחרות לגמרי: נוהג של ריעות לוחמים; עזרה המוגשת בתנאים המורים ביותר, מעשים "על-אנושיים"... ועל תקנון זה הם שמרו.

טרם קרב, עת כולם היו ערוכים במפקד או מפוזרים, עישנו סיגריות שלפני יציאה ובדרך אל מקום ההיערכות, חשב החובש על חובתו ואחריותו, אך לא על עצמו. מחשבותיו של החובש היו נתונות לבהורים "שאוילי-חלילה" צפויים יהיו לעזרתו, ומי יתן ויצליח להצילם במקרה הצורך, כי הרי כולם קרובים לו, את כולם הוא הכיר מזמן.

ניתנה האמת להיאמר, גם הם הכירוהו ולפני שיצאו — סמכו עליו, על תבונתו, על יכולתו, על ידיעותו, בטחו בו שלא יעזבם, שיעשה הכל, כמיטב יכלתו.

בכל מהלקה ומהלקה היה הובש כזה, והיו רגילים לומר: אם ראובן, יוסף או יצחק יוצא אתנו אז יהא בסדר! אין מה לדאוג. תמיד הוא מסתדר. עליו אפשר לסמוך.

עליו כמו הטילו את כל האחריות לשלמות גופם, לידו כמו נמסר חלק מאותו הפחד שאופף לוחמים ושמתגברים עליו. והוא לא הסיר את האחריות מעצמו.

הוא היה שקט. כך אמרו לו חייב הוא להיות, כך לימדוהו. כדי לעזור לרעהו הפצוע, כדי לא להכניסו להלם קשה יותר.

כשכולם נתנו פורקן לעצבנותם הגוברת, דווקא אז היה עליו להשקיט את הפצועים, להמציא דברי נחמה שמתקבלים על הדעת. בזה היה תלוי גורל הבהורים הפצועים בהם טיפל, והם לא היו לו זרים, שהרי הכירם זה מכבר, מקרבות קודמים, לפרקים — שנים רבות לפני זה — מהכשרה אחת, ממשק אחד, מבית-ספר אחד. היו אחיו לנשק, היו בשר מבשרו.

אך בכל מסירותו זאת — היה משהו של הפרת משמעת כלפי אותו התכנון שקבעוהו הרחק משדה-הקטל, שלפניו אסור לו להתקרב לקו הראשון, שלפניו צריכים להביא את הפצוע אליו לתחנת-האיסוף המחלקתית כדי שיטפל בו. ולא זו בלבד שהיה "בלתי-מושמע", אלא לא ניסה כלל להבין את פשר ההוראות הללו.

גם כשהקרב התנהל ללא אבידות, לא הבק ידי. היה לוחם ככל הלוחמים, פורץ, מסתער כדרוש, כמו כל השאר, ופעולתו כחובש היתה לו כמין "מקצוע צדדי", לעת-מצוא.

כך נהג החובש רוזנברג במשלטים לפני כיבוש בית-מחסיר, כך היתה חוה לויצקי בחולות הנגב, כך היו החובשים בנבי-סמואל, קטמון, כך היו כל אלה שמצאו את מותם עת חבשו את פצעי חבריהם. החובש המחלקתי רוזנברג שחש לעזרת פצוע אל עמדה גלויה וכדור פלח את רקתו — לא היה קל-דעת כלל, לא זלזל בחייו, שהרי לחיות שאף, למען החיים לחם ורק למענם, כדי שיוכל ביום מן הימים להזור לקיבוצו ולחיות במשקו שאנן ובוטח מאויב.

וחוה? כלום לא פעלה גם היא כמוהו? בזמן ההפגזה הקשה ביותר, כלום לא ניסתה אז להוציא פצוע מהקו הראשון ולהעבירו למקום בטוח יותר? ותוך כדי פעולתה נפגעה ונפלה.

והחובש הפצוע מנבי-סמואל, כלום לא נשא על גבו חבר פצוע, בשעה שהפצע שלו עצמו היה חמור הרבה יותר, דבר שנודע אחרי בדיקת הפצועים, מבלי שהוא עצמו יגלה את הדבר.

אי-ישם הרחק משדה-הקרב, בעיר, בבית-אבנים, מאחורי שולחן משרדי יקבעו בוודאי: חובשים אלה נפלו מתוך אי-זהירות, מתוך חוסר יכולת למלא את תפקידם בצורה נכונה, כי אסור היה עליהם לסכן את עצמם, כי התקנון מורה אחרת, — וכי אין להם זכות לקבל ציון כלשהו. והם אמנם לא זכו עד היום לציון מיוחד...